

ทัศนคติของนิสิตระดับอุดมศึกษาต่อการใช้ภาษาของอาจารย์

Attitude of University Students toward Language Use of Lecturers

ม.ล.จรัลวิไล จรุงโรจน์*

M.L. Jaralvilai Charunrochana

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตระดับอุดมศึกษาต่อการใช้ภาษาของอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี 270 คน และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา 153 คน การเก็บข้อมูลทำโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ซึ่งประกอบด้วย 4 สถานการณ์จำลองซึ่งในสถานการณ์เหล่านั้นอาจารย์ได้แจ้งข่าวหรือตอบคำถามนิสิตผ่านเครือข่ายสังคม www.facebook.com กลุ่มตัวอย่างจะต้องจินตนาการว่าตนเป็นหนึ่งในนิสิตเหล่านั้นและประเมินลักษณะต่างๆ ของอาจารย์แต่ละท่านในด้านความสุภาพ ความเป็นมิตร ความฉลาด สถานะทางสังคม หน้าตา และความซื่อสัตย์

ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า นิสิตมีทัศนคติที่ดีกว่าต่ออาจารย์ที่ใช้ภาษาเป็นทางการ เรียกนิสิตด้วยชื่อจริง หรือใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพตามเพศของตนมากกว่าตามเพศของนิสิต และในกรณีที่อาจารย์ใช้คำลงท้ายตามเพศของนิสิต นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์หญิงที่ใช้คำลงท้ายตามเพศของนิสิตชาย มากกว่าอาจารย์ชายที่ใช้คำลงท้ายตามเพศของนิสิตหญิง นิสิตมีทัศนคติที่ดีกว่าต่ออาจารย์ทั้งชายและหญิงที่เรียกตนเองว่า “อาจารย์” มากกว่าอาจารย์ที่เรียกตัวเองว่า “ครู” และ “ดิฉัน/ผม” อาจารย์ที่เรียกตนเองว่า “ครู” ได้รับการตัดสินว่ามีความเป็นมิตรสูงที่สุด นิสิตระดับปริญญาตรีมีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์ไม่เท่าในการ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ติดต่อได้ที่: jaralvilai.c@ku.ac.th

ใช้ภาษาในรูปแบบใดมากกว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนั้นนิสิตระดับปริญญาตรียังมีทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างการที่อาจารย์ใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ มากกว่าในกรณีของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาด้วย

คำสำคัญ: ทัศนคติต่อการใช้ภาษา; ภาษาศาสตร์สังคม

Abstract

The objective of this research is to study the attitude of university students toward language use of lecturers. The sample comprises 270 undergraduate students and 153 graduate students. The data was collected by online questionnaire consisting of 4 fictive situations on www.facebook.com in which lecturers informed or answered their students. The samples were asked to imagine being one of those students and to evaluate each lecturer's character traits such as politeness, friendliness, social status, good look and honesty.

The findings show that students have better attitude toward lecturers who use formal style of writing, call their students by given names, or use final particles according to their own gender rather than to their students' gender. Students have better attitude toward female lecturers using male final particle to male students than male lecturers using female final particles to female students. Students have better attitude toward lecturers who call themselves "acharn" than "khru" or "dichan/phom". Lecturers calling themselves "khru" are rated being most friendly. Undergraduate students rate their lecturers higher than graduated students in general. Moreover, there is greater difference in evaluations of lecturers with different styles of language use for undergraduate students than graduated students.

Keywords: Attitude toward language use; Sociolinguistics

1. บทนำ

การใช้ภาษาในรูปแบบที่แตกต่างกันนอกจากจะสะท้อนปัจจัยทางสังคมที่แตกต่างกันของผู้ส่งสารแล้วยังมีผลต่อทัศนคติที่ผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารด้วย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายที่ทัศนคติไว้ว่า “ทัศนคติ น. แนวความคิดเห็น” Allport (1935) ได้กล่าวว่าทัศนคติเป็นมโนทัศน์ที่ขาดไม่ได้ในสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมและยังเป็นมโนทัศน์หลักในสาขาวิชาภาษาศาสตร์สังคมมาตั้งแต่งานวิจัยของ Labov (1966) ซึ่งเกี่ยวกับการจัดช่วงชั้นทางสังคม (social stratification) ที่เกี่ยวข้องกับภาษาเพื่อศึกษาว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรจากการที่คนในสังคมตัดสินลักษณะบางด้านของภาษานั้นๆ ว่าเป็นลักษณะที่มีเกียรติหรือเป็นลักษณะที่สมควรถูกประณาม

วิธีการศึกษาทัศนคติต่อภาษามีหลายวิธี Garrett (2010) ได้กล่าวว่าผู้เขียนตำราด้านทัศนคติต่อภาษาโดยทั่วไปรวมทั้งตัวของการ์เร็ตเองได้แบ่งวิธีการศึกษาในด้านนี้ไว้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ Societal treatment การศึกษาวัดทัศนคติทางตรง (direct approach) เช่นสอบถามกลุ่มตัวอย่างโดยตรงว่ามีทัศนคติอย่างไร ชอบภาษาใดมากกว่า เห็นด้วยกับการใช้ภาษาแบบใด จะเลือกใช้ภาษาใดในสถานการณ์ใด ฯลฯ และการศึกษาวัดทัศนคติทางอ้อม (indirect approach) ซึ่งมีอีกชื่อเรียกว่าเทคนิคพรางเสียงคู่ (Matched-guise technique)

เทคนิคการพรางเสียงคู่ (matched-guise technique) ริเริ่มโดยนักภาษาศาสตร์ชาวฝรั่งเศสที่ชื่อว่า Wallace Lambert (1960) นักจิตวิทยาสังคมมหาวิทยาลัยแมคกิลล์ ประเทศแคนาดา หลักการของวิธีนี้ก็คือให้คนคนเดียวกันออกเสียงภาษาที่แตกต่างกัน (หรือภาษาถิ่นที่แตกต่างกัน) แล้วให้ผู้ฟังจินตนาการประเมินลักษณะด้านต่างๆ ของผู้พูดโดยไม่ทราบว่าเป็นเสียงของคนคนเดียวกัน ทำให้ตัดตัวแปรอื่นๆ ไปได้ทั้งหมดเหลือเพียงความแตกต่างของภาษา

งานวิจัยที่ใช้เทคนิคพรางเสียงคู่มียู่มากมาย ตัวอย่างเช่น Chanyam (2002) ได้ศึกษาทัศนคติต่อภาษาและต่อผู้พูดภาษาไทยถิ่นต่างๆ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้แก่ วิทยาเขตภาคเหนือ

(เชียงใหม่), วิทยาเขตขอนแก่น, วิทยาเขตนนทบุรี และวิทยาเขตภาคใต้ (สงขลา) กลุ่มตัวอย่างจะได้ยินเสียงพูด 6 เสียงพูด จากผู้พูด 3 คน ซึ่งแต่ละคนบันทึกเสียงพูด 2 เสียง ได้แก่เสียงพูดที่เป็นภาษาถิ่นของตนและเสียงพูดภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องประเมินผู้พูดในด้านบุคลิกลักษณะและสถานภาพของผู้พูดจากเสียงที่ได้ยิน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินให้ผู้พูดภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ในด้านบุคลิกลักษณะและสถานภาพสูงสุดแต่ในทางตรงข้าม ในด้านความเป็นมิตรผู้พูดภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ได้รับการประเมินต่ำสุด

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเทคนิคการพรางเสียงคู่สามารถศึกษาทัศนคติได้แบบเนียนกว่าการสัมภาษณ์ถามกลุ่มตัวอย่างโดยตรงว่ามีทัศนคติอย่างไรต่อภาษานั้นๆ จึงได้นำเทคนิคนี้มาดัดแปลงใช้กับการศึกษาทัศนคติต่อการใช้ภาษา คือ นำข้อความที่เป็นตัวเขียนที่เป็นภาษาเดียวกันแต่แตกต่างกันที่การใช้ภาษาทางด้านมาใช้แทนเสียงพูดของภาษาที่แตกต่างกัน เนื้อหาต่างๆ ของข้อความรวมทั้งคำในประโยคที่ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่กำลังศึกษาจะได้รับการควบคุมให้เหมือนกันทั้งหมด จากนั้นก็ได้ข้อความเหล่านี้ไปให้กลุ่มตัวอย่างอ่านและจินตนาการประเมินลักษณะด้านต่างๆ ของผู้เขียนข้อความในทำนองเดียวกับในการทดลองที่ใช้เทคนิคการพรางเสียงคู่โดยทั่วไป

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการใช้ภาษาของอาจารย์ในด้านการใช้ภาษาอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ การใช้ชื่อจริงหรือชื่อเล่นในการเรียกนิสิต การใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพ และการใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง เนื่องจากเป็นแง่มุมการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำในชีวิตประจำวัน อาจารย์กับนิสิตมีความจำเป็นที่ต้องติดต่อสื่อสารกันโดยตลอด จึงควรที่จะต้องศึกษาว่าการใช้ภาษาในรูปแบบใดมีผลให้เกิดทัศนคติที่ดี เพื่อให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาทัศนคติในแง่ของสุภาพ เป็นมิตร ฉลาด มีฐานะทางสังคมสูง หน้าที่ดี ชื่อสัตย์ รวม 6 ลักษณะ โดยที่ลักษณะเหล่านี้เป็นลักษณะที่สามารถแสดงออกหรือตีความได้ผ่าน

ทางความเป็นทางการ-ไม่เป็นทางการของภาษา การเรียกขานด้วยชื่อจริง-ชื่อเล่น การลงท้ายบอกความสุภาพ และการใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่ใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการกับเป็นทางการ โดยจำแนกนิสิตเป็นระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่นกับชื่อจริง โดยจำแนกนิสิตเป็นระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา

2.3 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพ (ครับ/ค่ะ) ตรงตามเพศของตนเองกับตรงตามเพศของนิสิต ในกรณีที่เพศของอาจารย์กับเพศนิสิตมีความแตกต่างกัน โดยจำแนกนิสิตเป็นระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา

2.4 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่ใช้คำบอกรุษาที่หนึ่งแตกต่างกัน โดยจำแนกนิสิตเป็นระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา

3. สมมุติฐาน

3.1 นิสิตมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่ออาจารย์ที่ใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการกับเป็นทางการ

3.2 นิสิตมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่ออาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่นกับชื่อจริง

3.3 นิสิตมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่ออาจารย์ที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพ (ครับ/ค่ะ) ตรงตามเพศของตนเองกับตรงตามเพศของนิสิต ในกรณีที่เพศของอาจารย์กับเพศนิสิตมีความแตกต่างกัน

3.4 นิสิตมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่ออาจารย์ที่ใช้คำบอกรุษาที่หนึ่งแตกต่างกัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ www.surveymonkey.com ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้อาจารย์และนิสิตจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ผู้วิจัยรู้จักเป็นการส่วนตัวให้กระจายที่อยู่ (url) ของแบบสอบถามผ่านทางเครือข่ายสังคม www.facebook.com ต่อไปยังคนรู้จักที่เป็นนิสิตปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ในที่นี้ผู้วิจัยเรียกผู้ที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษารวมกันว่า “นิสิต” แม้ว่าในบางมหาวิทยาลัยจะใช้คำว่า “นักศึกษา” ก็ตาม) มีผู้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามกลับมาเป็นจำนวน 572 ฉบับ แต่มีแบบสอบถามที่ตอบคำถามสมบูรณ์ครบทุกข้อและใช้เป็นข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้เพียง 423 ฉบับ หรือประมาณ 3 ใน 4 ของแบบสอบถามทั้งหมด แบ่งเป็นแบบสอบถามจากนิสิตปริญญาตรี 270 ฉบับ และจากนิสิตบัณฑิตศึกษา 153 ฉบับ

ในแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างต้องให้ข้อมูลว่าตนเองเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรีหรือบัณฑิตศึกษา จากนั้นกลุ่มตัวอย่างจะได้พบสถานการณ์จำลองว่ามีอาจารย์เผยแพร่ข้อความในเครือข่ายสังคม www.facebook.com เพื่อแจ้งข่าวมายังนิสิต 3 สถานการณ์ และสถานการณ์ที่อาจารย์ตอบกลับข้อความที่มีนิสิตส่งมาถึงผ่านทาง www.facebook.com อีก 1 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มีข้อย่อที่แตกต่างกันเล็กน้อยในด้านการใช้ภาษา ในกรณีที่มีความแตกต่างดังกล่าวแสดงออกด้วยคำเพียงไม่กี่คำ ความแตกต่างดังกล่าวจะได้รับการเน้นให้เห็นชัดเจนด้วยการขีดเส้นใต้ (ข้อย่อของแต่ละสถานการณ์จะแสดงไว้ในข้อ 5 ซึ่งว่าด้วยผลการวิจัย) สถานการณ์ทั้งหมดมีดังนี้

สถานการณ์ที่ 1: อาจารย์ผู้หญิงท่านหนึ่งส่งข้อความถึงท่านและเพื่อนๆ ผ่านทาง Facebook ดังต่อไปนี้ จากการใช้ภาษาในข้อความ ท่านจะจินตนาการว่าอาจารย์ท่านนี้มีลักษณะในด้านต่างๆ เหล่านี้มากน้อยแค่ไหน

สถานการณ์ที่ 1 นี้ใช้เก็บข้อมูลว่านิสิตมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไรระหว่างการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการกับเป็นทางการของอาจารย์

สถานการณ์ที่ 2: อาจารย์ท่านหนึ่งสื่อสารผ่าน Facebook มายังท่าน และเพื่อนดังต่อไปนี้ จากการใช้ภาษาในข้อความ ท่านจะจินตนาการว่าอาจารย์มีลักษณะในด้านต่างๆ เหล่านี้มากน้อยแค่ไหน

สถานการณ์ที่ 2 นี้ใช้เก็บข้อมูลว่านิสิตมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไร ระหว่างการที่อาจารย์เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่นกับชื่อจริง

สถานการณ์ที่ 3: นิสิต/นักศึกษาคนหนึ่งส่งข้อความถึงอาจารย์ผ่านทาง Facebook เพื่อขอเข้าพบ และอาจารย์ก็ได้ตอบกลับมามาดังต่อไปนี้ ในที่นี้นิสิต/นักศึกษากับอาจารย์มีเพศต่างกัน (นิสิต/นักศึกษาหญิงสื่อสารกับอาจารย์ชาย นิสิต/นักศึกษาชายสื่อสารกับอาจารย์หญิง) โดยที่ทั้งคู่เป็นชายจริงหญิงแท้ จากการใช้ภาษาในข้อความ ท่านจะจินตนาการว่าอาจารย์มีลักษณะในด้านต่างๆ เหล่านี้มากน้อยแค่ไหน

สถานการณ์ที่ 3 นี้ใช้เก็บข้อมูลว่านิสิตมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไร ระหว่างการที่อาจารย์ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพ (ครับ/ค่ะ) ตรงตามเพศของตนเองกับตรงตามเพศของนิสิต ในกรณีที่เพศของอาจารย์กับเพศนิสิตมีความแตกต่างกัน

สถานการณ์ที่ 4: อาจารย์ของท่านมีความจำเป็นต้องเข้าสอนซ้ำ จึงได้ส่งข้อความมาบอกท่านและเพื่อนผ่านทาง Facebook จากการใช้ภาษาในข้อความ ท่านจะจินตนาการว่าอาจารย์มีลักษณะในด้านต่างๆ เหล่านี้มากน้อยแค่ไหน

สถานการณ์ที่ 4 นี้ใช้เก็บข้อมูลว่านิสิตมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไร ระหว่างการที่อาจารย์ใช้คำบอกบุรุษที่หนึ่ง (เรียกตัวอาจารย์เอง) แตกต่างกัน เช่น ครู อาจารย์ และ ผม หรือ ดิฉัน

ท้ายข้อย่อยแต่ละข้อกลุ่มตัวอย่างจะต้องจินตนาการและเลือกตอบว่าอาจารย์ในแต่ละข้อย่อยมีลักษณะ 6 ลักษณะ (สุภาพ เป็นมิตร ฉลาด มีฐานะทางสังคมสูง หน้าตาดี ซื่อสัตย์) มากน้อยเท่าไรจาก 5 ระดับ (มีลักษณะนี้มาก มีลักษณะนี้ปานกลาง ไม่ค่อยมีลักษณะนี้ มีลักษณะนี้ต่ำมาก) ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ผลผู้วิจัยได้ตีความคำตอบเหล่านี้ให้อยู่ในรูปของคะแนนจาก 1 ถึง 5

ข้อใดที่คำตอบคือ “มีลักษณะนี้มาก” จะได้คะแนน 5 และลดลงทีละคะแนนจนถึงคำตอบ “มีลักษณะนี้ต่ำมาก” ซึ่งได้คะแนน 1

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญ (significant level) ไว้ที่ 0.05 และได้ใช้สถิติ t test for correlation samples และ ANOVA (F test) เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ทศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่ใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการกับเป็นทางการ

กลุ่มตัวอย่างจะต้องจินตนาการตามสถานการณ์ที่ 1 ในแบบสอบถามว่าอาจารย์ผู้หญิงท่านหนึ่งส่งข้อความถึงตนและเพื่อนๆ ผ่านทาง Facebook สถานการณ์นี้มีข้อย่อย 2 ข้อ ข้อ 1. แสดงภาษาไม่เป็นทางการ ข้อ 2. แสดงภาษาเป็นทางการ ดังนี้

1. ใครว่างบ้างงง... พรุ่งนี้ใครก็ได้ไปเอาเอกสารของครูที่ร้านซีรอกหน้าห้องสมุดมาให้หน่อยสิ แล้วฝากไว้ที่ธุรการภาคเลยนะ ครูสอนทั้งวัน ไม่มีเวลาไปเอาเองอะจ๊ะ วานหน่อยน่า อ้อ.. รับมาเลยไม่ต้องจ่ายตังเน้อ ครูจ่ายไปแล้ว แทงกัवल่งหน้าจ๊า

2. ไม่ทราบว่ามีใครพอจะมีเวลาวางบ้างคะ พรุ่งนี้ครูขอรบกวนให้ใครสักคนไปรับเอกสารของครูที่ร้านถ่ายเอกสารหน้าห้องสมุด แล้วฝากไว้ที่ธุรการภาควิชาจะได้ไหมคะ ครูมีสอนทั้งวัน คงไม่มีเวลาไปรับเอกสารด้วยตัวเอง ถ้ายังไม่รบกวนด้วยคะ รับมาได้เลยไม่ต้องจ่ายเงินเพราะครูจ่ายไปแล้ว ขอบคุณล่วงหน้าค่ะ"

ผลที่ได้พบว่านิสิตทั้งระดับปริญญาตรีและนิสิตบัณฑิตศึกษาต่างก็มีทัศนคติว่าอาจารย์ที่ใช้ภาษาเป็นทางการมีลักษณะต่างๆ ในระดับที่สูงกว่าอาจารย์ที่ใช้ภาษาไม่เป็นทางการยกเว้นเพียงความเป็นมิตร และความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่อการใช้ภาษาแบบเป็นทางการกับไม่เป็นทางการของอาจารย์ในทุก

ลักษณะก็ล้วนเป็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับค่าระดับนัยสำคัญ (significant level) ที่กำหนดไว้ที่ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 1

	ปริญญาดรี				บัณฑิตศึกษา			
	ไม่เป็น ทางการ	เป็น ทางการ	df=269		ไม่เป็น ทางการ	เป็น ทางการ	df=152	
			t	p			t	p
สุภาพ	3.23	4.67	25.61	0	3.27	4.66	18.24	0
เป็นมิตร	4.32	3.87	6.53	0	4.46	3.78	7.35	0
ฉลาด	3.31	4.08	11.30	0	3.46	3.97	7.01	0
มีฐานะทาง สังคมสูง	3.01	4.07	16.59	0	3.1	4.1	14.07	0
หน้าตาดี	2.97	3.39	7.32	0	2.85	3.11	3.40	0
ซื่อสัตย์	3.34	3.81	8.20	0	3.33	3.54	2.81	0
รวม	3.36	3.98	15.01	0	3.41	3.86	9.75	0

ตารางที่ 1 ทศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่ใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการและเป็นทางการ และเมื่อมองโดยภาพรวม พบว่านิสิตระดับปริญญาดรีมีทศนคติที่แตกต่างกันระหว่างการที่อาจารย์ใช้ภาษาที่เป็นทางการกับไม่ทางการมากกว่าในกรณีของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

5.2 ทศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่นกับชื่อจริง

กลุ่มตัวอย่างจะต้องจินตนาการตามสถานการณ์ที่ 2 ในแบบสอบถามว่า อาจารย์ท่านหนึ่งสื่อสารผ่าน Facebook มายังตนและเพื่อน สถานการณ์นี้มีข้อย่อย 2 ข้อ ข้อ 1. แสดงการเรียกนิสิตด้วยชื่อเล่น ข้อ 2. แสดงการเรียกนิสิตด้วยชื่อจริง ดังนี้

1. ก๊ว บอย ฝน หนึ่ง คือคนที่ต้องรายงานวันอังคารนี้หรือเปล่า ถ้าใช่ให้เตรียมไฟล์ที่จะใช้ใส่ซีดีหรือ thumbdrive มาเลยนะ เพราะห้องที่เราจะใช้ไม่มีสัญญาณ wifi

2. สิริกัญญา ดนัยวิทย์ ฅณทัย รัชนีวรรณ คือคนที่ต้องรายงานวันอังคารนี้หรือเปล่า ถ้าใช้ให้เตรียมไฟล์ที่จะใช้ใส่ซีดีหรือ thumbdrive มาเลยนะ เพราะห้องที่เราจะใช้ไม่มีสัญญาณ wifi

นิสิตทั้งระดับปริญญาตรีและนิสิตบัณฑิตศึกษาล้วนมีทัศนคติว่าอาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อจริงมีลักษณะต่างๆ ในระดับที่สูงกว่าอาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่น ยกเว้นเพียงความเป็นมิตร และความแตกต่างระหว่างทัศนคติของนิสิตปริญญาตรีต่อการเรียกนิสิตด้วยชื่อจริงกับชื่อเล่นในทุกลักษณะก็ล้วนเป็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับค่าระดับนัยสำคัญ (significant level) ที่กำหนดไว้ที่ 0.05 แต่ในกรณีของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลับพบว่าระดับของทัศนคติต่อการเรียกนิสิตด้วยชื่อจริงกับชื่อเล่นในด้านของความมีหน้าตาดีและความซื่อสัตย์แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยจนไม่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$ ดังแสดงในตารางที่ 2

	ปริญญาตรี				บัณฑิตศึกษา			
	ชื่อเล่น	ชื่อจริง	df=269		ชื่อเล่น	ชื่อจริง	df=152	
			t	p			t	p
สุภาพ	3.24	4.33	21.10	0	3.3	4.25	15.28	0
เป็นมิตร	3.95	3.51	5.88	0	4.08	3.36	7.09	0
ฉลาด	3.43	3.80	5.27	0	3.58	3.71	2.37	0
มีฐานะทางสังคมสูง	3.12	3.74	11.05	0	3.24	3.78	8.73	0
หน้าตาดี	2.96	3.20	5.31	0	2.85	2.92	1.32	0.19
ซื่อสัตย์	3.27	3.52	5.72	0	3.23	3.29	1.12	0.27
รวม	3.24	4.33	9.69	0	3.30	4.25	4.45	0

ตารางที่ 2 ทัศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่นและชื่อจริง (ช่องที่แรเงาในตารางนี้และตารางต่อๆ ไปแสดงถึงความแตกต่างที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$)

และเมื่อมองโดยภาพรวม พบว่านิสิตระดับปริญญาตรีมีทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างการที่อาจารย์เรียกนิสิตด้วยชื่อจริงกับเรียกนิสิตด้วยชื่อเล่นมากกว่าในกรณีของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

5.3 ทัศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพ ตรงตามเพศของตนเองกับตรงตามเพศของนิสิต

กลุ่มตัวอย่างจะต้องจินตนาการตามสถานการณ์ที่ 3 ในแบบสอบถามว่า นิสิตคนหนึ่งส่งข้อความถึงอาจารย์ที่มีเพศต่างกับกับตน (โดยที่ทั้งคู่เป็นชายจริงหญิงแท้) ผ่านทาง Facebook เพื่อขอเข้าพบ และอาจารย์ก็ได้ตอบกลับมา สถานการณ์นี้มีข้อย่อย 4 ข้อคือ

1. นิสิตหญิง: อาจารย์คะ ไม่ทราบว่าพรุ่งนี้บ่ายโมงพอจะว่างให้หนูเข้าไป
ปรึกษาเรื่องรายงานหรือเปล่าคะ พอดีมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลนิดหน่อยคะ

อาจารย์ชาย: ได้เลยครับ มาได้เลย เอาเอกสารที่แจกตอนแบ่งหัวข้อ
มาด้วยนะครับ

2. นิสิตชาย: อาจารย์ครับ ไม่ทราบว่าพรุ่งนี้บ่ายโมงพอจะว่างให้ผมเข้าไป
ปรึกษาเรื่องรายงานหรือเปล่าครับ พอดีมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลนิดหน่อย
ครับ

อาจารย์หญิง: ได้เลยครับ มาได้เลย เอาเอกสารที่แจกตอนแบ่งหัวข้อ
มาด้วยนะครับ

3. นิสิตหญิง: อาจารย์คะ ไม่ทราบว่าพรุ่งนี้บ่ายโมงพอจะว่างให้หนูเข้า
ไปปรึกษาเรื่องรายงานหรือเปล่าคะ พอดีมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลนิดหน่อย
คะ

อาจารย์ชาย: ได้เลยคะ มาได้เลย เอาเอกสารที่แจกตอนแบ่งหัวข้อมา
ด้วยนะคะ

4. นิสิตชาย: อาจารย์ครับ ไม่ทราบว่าพรุ่งนี้บ่ายโมงพอจะว่างให้ผมเข้าไป
ปรึกษาเรื่องรายงานหรือเปล่าครับ พอดีมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลนิดหน่อย
ครับ

อาจารย์หญิง: ได้เลยคะ มาได้เลย เอาเอกสารที่แจกตอนแบ่งหัวข้อ มาด้วยนะคะ

ในการวิเคราะห์จะนำผลที่ได้จากแต่ละข้อย่อยมาสลับจับคู่กันเป็น 3 คู่ คู่แรกคือนำผลจากข้อย่อยที่ 1 เปรียบเทียบกับข้อย่อยที่ 3 เพื่อดูว่านิสิตมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไรระหว่างการที่อาจารย์ชายใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพตรงตามเพศชายของตนเองกับตรงตามเพศหญิงของนิสิต คู่ที่สองคือนำผลจากข้อย่อยที่ 2 เปรียบเทียบกับข้อย่อยที่ 4 เพื่อดูว่านิสิตมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไรระหว่างการที่อาจารย์หญิงใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพตรงตามเพศหญิงของตนเองกับตรงตามเพศชายของนิสิต และคู่สุดท้ายคือนำผลจากข้อย่อยที่ 2 เปรียบเทียบกับข้อย่อยที่ 3 เพื่อดูว่านิสิตมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไรระหว่างการที่อาจารย์หญิงใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพของเพศชายและอาจารย์ชายใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพของเพศหญิง

5.3.1 ทัศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ชายที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพตรงตามเพศชายของตนเองกับตรงตามเพศหญิงของนิสิต

นิสิตระดับปริญญาตรีมีทัศนคติว่าอาจารย์ชายที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพ “ครับ” ตามเพศของตนมีลักษณะทุกด้านในระดับที่สูงกว่าอาจารย์ที่ใช้คำลงท้าย “คะ” ตามเพศของนิสิต ยกเว้นในด้านการมีหน้าตาดีซึ่งความแตกต่างมีเพียงเล็กน้อยจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีทัศนคติในภาพรวมคล้ายกับนิสิตระดับปริญญาตรี คือตัดสินให้อาจารย์ชายที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพ “ครับ” ตามเพศของตนมีคุณสมบัติทุกด้านในระดับที่สูงกว่าอาจารย์ที่ใช้คำลงท้าย “คะ” ตามเพศของนิสิต ยกเว้นในด้านความเป็นมิตรซึ่งความแตกต่างมีเพียงเล็กน้อยจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$ ดังแสดงในตารางที่ 3

	ปริญญาดรี				บัณฑิตศึกษา			
	ตามเพศ ของตน	ตามเพศ นิต	df=269		ตามเพศ ของตน	ตามเพศ นิต	df=152	
			t	p			t	p
สุขภาพ	4.04	3.77	4.46	0	4.27	3.83	5.69	0
เป็นมิตร	4.17	4.06	2.38	0.02	4.06	4.03	0.43	0.67
ฉลาด	3.81	3.59	4.08	0	3.76	3.54	3.22	0
มีฐานะทาง สังคมสูง	3.62	3.41	3.76	0	3.55	3.31	3.28	0
หน้าตาดี	3.38	3.30	1.68	0.09	3.16	3.00	2.46	0.02
ซื่อสัตย์	3.51	3.34	3.07	0	3.42	3.18	3.98	0
รวม	3.77	3.58	4.26	0	3.70	3.48	4.11	0

ตารางที่ 3 ทศนคติของนิตต่ออาจารย์ชายที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุขภาพ
ตรงตามเพศชายของตนเองและตรงตามเพศหญิงของนิต

เมื่อมองโดยภาพรวม พบว่านิตระดับปริญญาดรีประเมินอาจารย์สูง
กว่านิตบัณฑิตศึกษาทั้งในการที่อาจารย์ชายที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุขภาพ
“ครับ” ตรงตามเพศชายของตนเองและใช้ “ค่ะ” ตรงตามเพศหญิงของนิต

5.3.2 ทศนคติของนิตต่ออาจารย์หญิงที่ใช้คำลงท้ายบอกความ
สุขภาพตรงตามเพศหญิงของตนเองกับตรงตามเพศชายของนิต

นิตระดับปริญญาดรีมีทศนคติว่าอาจารย์หญิงที่ใช้คำลงท้ายบอก
ความสุขภาพ “ค่ะ” ตามเพศของตนมีคุณสมบัติทุกด้านในระดับที่สูงกว่าอาจารย์ที่ใช้
คำลงท้าย “ครับ” ตามเพศของนิต ยกเว้นในด้านความเป็นมิตรซึ่งมีความ
แตกต่างเพียงเล็กน้อยจนไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$

นิตระดับบัณฑิตศึกษามีทศนคติในภาพรวมคล้ายกับนิตระดับ
ปริญญาดรี คือตัดสินให้อาจารย์หญิงที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุขภาพ “ค่ะ” ตามเพศ
ของตนมีคุณสมบัติทุกด้านในระดับที่สูงกว่าอาจารย์ที่ใช้คำลงท้าย “ครับ” ตามเพศ

ของนิสิตเช่นเดียวกัน ยกเว้นในด้านความซื่อสัตย์ซึ่งมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$ ดังแสดงในตารางที่ 4

	ปริญญาตรี				บัณฑิตศึกษา			
	ตามเพศ ของตน	ตามเพศ นิสิต	df=269		ตามเพศ ของตน	ตามเพศ นิสิต	df=152	
			t	p			t	p
สุขภาพ	4.26	3.90	6.81	0	4.34	3.98	4.94	0
เป็นมิตร	4.15	4.16	0.94	0.94	3.97	4.27	4.34	0
ฉลาด	3.90	3.73	3.65	0	3.74	3.61	2.01	0.05
มีฐานะทาง สังคมสูง	3.76	3.48	5.33	0	3.67	3.35	4.50	0
หน้าตาดี	3.54	3.36	4.01	0	3.15	3.07	2.05	0.04
ซื่อสัตย์	3.68	3.50	4.27	0	3.44	3.38	1.41	0.16
รวม	3.88	3.69	5.32	0	3.72	3.61	2.39	0.02

ตารางที่ 4 ทศนคติของนิสิตต่ออาจารย์หญิงที่ใช้ค่าลงท้ายบอกความสุขภาพ

ตรงตามเพศหญิงของตนเองและตรงตามเพศชายของนิสิต

เมื่อมองโดยภาพรวม พบว่านิสิตระดับปริญญาตรีประเมินอาจารย์สูงกว่านิสิตบัณฑิตศึกษาทั้งในการที่อาจารย์หญิงที่ใช้ค่าลงท้ายบอกความสุขภาพ “ค่ะ” ตรงตามเพศชายของตนเองและใช้ “ครับ” ตรงตามเพศชายของนิสิต และนิสิตระดับปริญญาตรียังมีทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างการที่อาจารย์หญิงที่ใช้ค่าลงท้ายบอกความสุขภาพ “ค่ะ” ตรงตามเพศหญิงของตนเองและใช้ “ครับ” ตรงตามเพศชายของนิสิตมากกว่าในกรณีของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

5.3.3 ทศนคติของนิสิตต่ออาจารย์หญิงใช้ค่าลงท้ายบอกความสุขภาพของเพศชายและอาจารย์ชายใช้ค่าลงท้ายบอกความสุขภาพของเพศหญิง

นิสิตทั้งระดับปริญญาตรีและนิสิตบัณฑิตศึกษาล้วนมีทัศนคติว่าอาจารย์หญิงที่ใช้ค่าลงท้ายบอกความสุขภาพ “ครับ” ตามเพศของนิสิตมีลักษณะในด้านความสุขภาพ ความเป็นมิตร ความฉลาด และความซื่อสัตย์ในระดับที่สูงกว่า

อาจารย์ชายที่ใช้ค่าลงท้าย “คะ” ตามเพศของนิสิตหญิง ส่วนในด้านการมีฐานะทางสังคมสูงและการมีหน้าตาดี มีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$ ดังแสดงในตารางที่ 5

	ปริญญตรี				บัณฑิตศึกษา			
	อ.หญิง ใช้ตาม นิสิต	อ.ชาย ใช้ตาม นิสิต	df=269		อ.หญิง ใช้ตาม นิสิต	อ.ชาย ใช้ตาม นิสิต	df=152	
			t	p			t	p
สุภาพ	3.90	3.77	2.83	0	3.98	3.83	2.13	0
เป็นมิตร	4.16	4.06	2.50	0.01	4.27	4.03	3.60	0
ฉลาด	3.73	3.59	3.51	0	3.61	3.54	1.17	0
มีฐานะทางสังคมสูง	3.48	3.41	1.63	0.10	3.35	3.31	0.77	0.44
หน้าตาดี	3.36	3.30	1.74	0.08	3.07	3.00	1.32	0.19
ซื่อสัตย์	3.50	3.34	4.03	0	3.38	3.18	3.78	0
รวม	3.69	3.58	3.94	0	3.61	3.48	2.80	0.05

ตารางที่ 5 ทศนคติของนิสิตต่ออาจารย์หญิงใช้ค่าลงท้ายบอกความสุภาพของเพศชาย และอาจารย์ชายใช้ค่าลงท้ายบอกความสุภาพของเพศหญิง

เมื่อมองโดยภาพรวม พบว่านิสิตระดับปริญญาตรีมีทัศนคติดีกว่านิสิตบัณฑิตศึกษาในการที่อาจารย์ทั้งสองเพศจะใช้ค่าลงท้ายบอกความสุภาพไม่ตรงกับเพศของตนเอง

5.4 ทศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ที่ใช้คำบอกบุรุษที่หนึ่งแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างจะต้องจินตนาการตามสถานการณ์ที่ 4 ในแบบสอบถามว่าอาจารย์ของตนมีความจำเป็นต้องเข้าสอนซ้ำ จึงได้ส่งข้อความมาบอกตนและเพื่อนผ่านทาง Facebook สถานการณ์นี้มีข้อย่อย 4 ข้อคือ

1. พรุ่งนี้ครูมีธุระ คงจะเข้าสอนซ้ำไปสักครึ่งชั่วโมง ให้ทุกคนทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4 ไปพลางๆ ก่อน เดี่ยวครูจะมาเฉลยในห้อง

2. ฟรุ้งนี้ดิฉันมีธุระ คงจะเข้าสอนเข้าไปสักครึ่งชั่วโมง ให้ทุกคนทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4 ไปพลางๆ ก่อน เดี๋ยวดิฉันจะมาเฉลยในห้อง
3. ฟรุ้งนี้ผมมีธุระ คงจะเข้าสอนเข้าไปสักครึ่งชั่วโมง ให้ทุกคนทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4 ไปพลางๆ ก่อน เดี๋ยวผมจะมาเฉลยในห้อง
4. ฟรุ้งนี้อาจารย์มีธุระ คงจะเข้าสอนเข้าไปสักครึ่งชั่วโมง ให้ทุกคนทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4 ไปพลางๆ ก่อน เดี๋ยวอาจารย์จะมาเฉลยในห้อง

ในการวิเคราะห์จะนำผลที่ได้จากแต่ละข้อย่อยมาจับกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือนำผลจากข้อย่อยที่ 1 เปรียบเทียบกับข้อย่อยที่ 2 และ 4 เพื่อดูว่านิสิตมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไรระหว่างการที่อาจารย์หญิงเรียกตนเองว่า “ครู” “อาจารย์” และ “ดิฉัน” คู่ที่สองคือนำผลจากข้อย่อยที่ 1 เปรียบเทียบกับข้อย่อยที่ 3 และ 4 เพื่อดูว่านิสิตมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไรระหว่างการที่อาจารย์ชายเรียกตนเองว่า “ครู” “อาจารย์” และ “ผม”

5.4.1 ทัศนคติของนิสิตต่ออาจารย์หญิงที่เรียกตนเองว่า “ครู” “อาจารย์” และ “ดิฉัน”

นิสิตระดับปริญญาตรีมีทัศนคติว่าอาจารย์หญิงที่เรียกตนเองว่า “อาจารย์” มีคุณสมบัติส่วนมากในระดับที่สูงกว่าอาจารย์หญิงที่เรียกตัวเองว่า “ครู” และ “ดิฉัน” ในขณะที่อาจารย์หญิงที่เรียกตนเองว่า “ครู” ได้รับการตัดสินว่ามีความเป็นมิตรสูงที่สุด ส่วนอาจารย์หญิงที่เรียกตนเองว่า “ดิฉัน” ได้รับการตัดสินว่ามีฐานะทางสังคมสูงที่สุด

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีทัศนคติเป็นไปในทำนองเดียวกันกับนิสิตระดับปริญญาตรี มีความแตกต่างเพียงว่าในด้านคุณสมบัติการมีหน้าตาดีและความซื่อสัตย์ ความแตกต่างของทัศนคติระหว่างอาจารย์หญิงที่เรียกตนเองด้วยคำบอกบุรุษที่หนึ่งที่แตกต่างกันนั้นมีเพียงเล็กน้อยจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$ ดังแสดงในตารางที่ 6

	ปริญญาตรี					บัณฑิตศึกษา				
	ครู	อาจารย์	ติฉิน	F	p	ครู	อาจารย์	ติฉิน	F	p
สุภาพ	3.63	4.15	3.87	25.47	0	3.57	4.07	3.99	14.75	0
เป็นมิตร	3.96	3.89	2.72	148.14	0	3.80	3.69	2.52	95.03	0
ฉลาด	3.64	3.83	3.37	18.81	0	3.56	3.69	3.37	5.20	0
มีฐานะทางสังคมสูง	3.37	3.71	3.66	10.42	0	3.35	3.66	3.78	9.05	0
หน้าตาดี	3.20	3.44	3.03	14.61	0	2.93	3.09	2.87	2.24	0.11
ซื่อสัตย์	3.40	3.58	3.25	9.29	0	3.32	3.39	3.23	1.04	0.36
รวม	3.53	3.77	3.32	28.18	0	3.42	3.60	3.29	15.00	0

ตารางที่ 6 ทศนคติของนิสิตต่ออาจารย์หญิงที่เรียกตนเองว่า “ครู” “อาจารย์” และ “ติฉิน”

เมื่อมองโดยภาพรวม พบว่านิสิตระดับปริญญาตรีประเมินอาจารย์สูงกว่านิสิตบัณฑิตศึกษาทั้งในการที่อาจารย์หญิงเรียกตนเองว่า “ครู” “อาจารย์” และ “ติฉิน” และนิสิตระดับปริญญาตรียังมีทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างการที่อาจารย์หญิงใช้คำบอกบุรุษที่หนึ่งต่างๆ กันแทนตนเองมากกว่าในกรณีของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

5.4.2 ทศนคติของนิสิตต่ออาจารย์ชายที่เรียกตนเองว่า “ครู” “อาจารย์” และ “ผม”

นิสิตระดับปริญญาตรีมีทัศนคติว่าอาจารย์ชายที่เรียกตนเองว่า “อาจารย์” มีคุณสมบัติทุกด้านยกเว้นเรื่องความเป็นมิตรในระดับที่สูงกว่าอาจารย์ชายที่เรียกตัวเองว่า “ครู” และ “ผม” ในขณะที่อาจารย์ชายที่เรียกตนเองว่า “ครู” ได้รับการตัดสินว่ามีความเป็นมิตรสูงที่สุด

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีทัศนคติเป็นไปในทำนองเดียวกันกับนิสิตระดับปริญญาตรี มีความแตกต่างเพียงว่าในด้านคุณสมบัติด้านความฉลาด การมีหน้าตาดี และความซื่อสัตย์นั้นความแตกต่างของทัศนคติระหว่างอาจารย์ชายที่

เรียกตนเองด้วยคำบอกบุรุษที่หนึ่งที่ต่างกันมีเพียงเล็กน้อยจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$ ดังแสดงในตารางที่ 7

	ปริญญาตรี					บัณฑิตศึกษา				
	ครู	อาจารย์	ผม	F	p	ครู	อาจารย์	ผม	F	p
สุภาพ	3.63	4.15	3.91	30.05	0	3.57	4.07	3.91	16.60	0
เป็นมิตร	3.96	3.89	3.79	20.38	0	3.80	3.69	3.35	10.17	0
ฉลาด	3.64	3.83	3.57	6.81	0	3.56	3.69	3.56	1.11	0.33
มีฐานะทางสังคมสูง	3.37	3.71	3.49	10.05	0	3.35	3.66	3.44	5.38	0
หน้าตาดี	3.20	3.44	3.24	5.58	0	2.93	3.09	2.99	1.15	0.32
ซื่อสัตย์	3.40	3.58	3.32	5.91	0	3.32	3.39	3.28	0.51	0.60
รวม	3.53	3.77	3.50	12.29	0	3.42	3.60	3.42	4.15	0.02

ตารางที่ 7 ทักษะคตินิพนธ์ต่ออาจารย์ชายที่เรียกตนเองว่า “ครู” “อาจารย์” และ “ผม”

เมื่อมองโดยภาพรวม พบว่านิสิตระดับปริญญาตรีประเมินอาจารย์สูงกว่านิสิตบัณฑิตศึกษาทั้งในการที่อาจารย์ชายเรียกตนเองว่า “ครู” “อาจารย์” และ “ผม” และนิสิตระดับปริญญาตรียังมีทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างการที่อาจารย์ชายใช้คำบอกบุรุษที่หนึ่งต่างๆ กันแทนตนเองมากกว่าในกรณีของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

6. สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่ามีความสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อันสรุปได้ว่าการใช้ภาษาในรูปแบบที่แตกต่างกันของอาจารย์มีผลต่อทัศนคติต่อนิสิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. นิสิตมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่ออาจารย์ที่ใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการกับเป็นทางการ

นิสิตปริญญาตรีและนิสิตบัณฑิตศึกษามีทัศนคติที่ตรงกันว่าอาจารย์ที่ใช้ภาษาเป็นทางการมีลักษณะในด้านความสุภาพ ความฉลาด สถานะทางสังคม หน้าตา และความซื่อสัตย์สูงกว่าอาจารย์ที่ใช้ภาษาไม่เป็นทางการ มีเพียงในด้านความเป็นมิตรที่อาจารย์ที่ใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการมีลักษณะนี้มากกว่า

2. นิสิตมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่ออาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่นกับชื่อจริง

นิสิตปริญญาตรีมีทัศนคติที่ตรงกันว่าอาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อจริงมีลักษณะในด้านความสุภาพ ความฉลาด สถานะทางสังคม หน้าตา และความซื่อสัตย์สูงกว่าอาจารย์ที่ใช้ภาษาไม่เป็นทางการ มีเพียงในด้านความเป็นมิตรที่อาจารย์เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่นมีลักษณะนี้มากกว่า ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีทัศนคติว่าอาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อจริงมีลักษณะในด้านความสุภาพ ความฉลาด สถานะทางสังคม สูงกว่าอาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่น อาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อจริงและชื่อเล่นได้รับการประเมินว่ามีลักษณะด้านหน้าตาดี และความซื่อสัตย์เท่ากัน และอาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อเล่นได้รับการประเมินว่ามีความเป็นมิตรมากกว่าอาจารย์ที่เรียกนิสิตด้วยชื่อจริง

3. นิสิตมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่ออาจารย์ที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพ (ครับ/ค่ะ) ตรงตามเพศของตนเองกับตรงตามเพศของนิสิต ในกรณีที่เพศของอาจารย์กับเพศนิสิตมีความแตกต่างกัน

นิสิตทั้งสองระดับมีทัศนคติที่ดีกว่าในภาพรวมต่ออาจารย์ทั้งชายและหญิงที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพตามเพศของตน มีเพียงบางลักษณะที่นิสิตตัดสินว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างอาจารย์ที่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพตามเพศของตนกับตามเพศของนิสิต ได้แก่ การมีหน้าตาดีในกรณีของอาจารย์ชายตามทัศนคติของนิสิตปริญญาตรี ความเป็นมิตรในกรณีของอาจารย์ชายตามทัศนคติของนิสิตบัณฑิตศึกษา และในกรณีของอาจารย์หญิงตามทัศนคติของนิสิตปริญญาตรี และความซื่อสัตย์ในกรณีของอาจารย์หญิงตามทัศนคติของนิสิตบัณฑิตศึกษา

แม้ว่านิสิตทั้งสองระดับจะมีทัศนคติที่ดีกว่าในภาพรวมต่ออาจารย์ทั้งชายและหญิงที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพตามเพศของตน แต่ในกรณีที่อาจารย์เลือกใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพตามเพศของนิสิต นิสิตก็มีทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง นิสิตทั้งสองระดับมีทัศนคติต่ออาจารย์หญิงที่ใช้คำลงท้ายบอกความสุภาพ “ครับ” ดีกว่าอาจารย์ชายที่ใช้คำลงท้ายว่า “ค่ะ” โดยเฉพาะในด้านความสุภาพ ความเป็นมิตร ความฉลาด และความซื่อสัตย์ ส่วนในด้านการมีฐานะทางสังคมสูงและการมีหน้าตาดีได้รับการประเมินว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นิสิตมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่ออาจารย์ที่ใช้คำบอกบุรุษที่หนึ่งแตกต่างกัน

นิสิตทั้งสองระดับมีทัศนคติในภาพรวมต่ออาจารย์ทั้งชายและหญิงที่เรียกตนเองว่า “อาจารย์” ดีกว่าอาจารย์ที่เรียกตนเองว่า “ครู” และ “ดิฉัน/ผม” อาจารย์หญิงที่เรียกตัวเองว่า “อาจารย์” ได้รับการตัดสินโดยนิสิตปริญญาตรีว่ามีคุณสมบัติด้านความสุภาพ ความฉลาด การมีหน้าตาดี และความซื่อสัตย์ในระดับที่สูงกว่าอาจารย์หญิงที่เรียกตัวเองว่า “ครู” และ “ดิฉัน” ในขณะที่อาจารย์หญิงที่เรียกตนเองว่า “ครู” ได้รับการตัดสินว่ามีความเป็นมิตรสูงที่สุด ส่วนอาจารย์ที่เรียกตนเองว่า “ดิฉัน” ได้รับการตัดสินว่ามีฐานะทางสังคมสูงที่สุด นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีทัศนคติต่ออาจารย์หญิงเป็นไปในทำนองเดียวกันกับนิสิตระดับปริญญาตรี มีความแตกต่างเพียงว่าในด้านคุณสมบัติการมีหน้าตาดีและความซื่อสัตย์นั้น ความแตกต่างของทัศนคติระหว่างอาจารย์หญิงที่เรียกตนเองด้วยคำบอกบุรุษที่หนึ่งที่ต่าง ๆ กันนั้นได้รับการประเมินว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาจารย์ชายที่เรียกตนเองว่า “อาจารย์” ได้รับการประเมินจากนิสิตระดับปริญญาตรีว่ามีคุณสมบัติทุกด้านยกเว้นเรื่องความเป็นมิตรในระดับที่สูงกว่าอาจารย์ชายที่เรียกตัวเองว่า “ครู” และ “ผม” ในขณะที่อาจารย์ที่เรียกตนเองว่า “ครู” ได้รับการตัดสินว่ามีความเป็นมิตรสูงที่สุด นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีทัศนคติต่ออาจารย์ชายเป็นไปในทำนองเดียวกันกับนิสิตระดับปริญญาตรี มีความแตกต่าง

เพียงว่าในด้านคุณสมบัติความฉลาด หน้าตาดีและความซื่อสัตย์นั้น ความแตกต่างของทัศนคติระหว่างอาจารย์ชายที่เรียกตนเองด้วยคำบอกบุรุษที่หนึ่งที่ต่าง ๆ กันนั้นได้รับการประเมินว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แม้ว่าการใช้คำบอกบุรุษที่หนึ่งที่ต่างกันมีผลต่อทัศนคติของนิสิตต่อทั้งอาจารย์ชายและหญิง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคำบอกบุรุษที่หนึ่งที่ต่างกันมีผลต่ออาจารย์หญิงมากกว่าอาจารย์ชาย

เมื่อมองโดยภาพรวมพบว่านิสิตระดับปริญญาตรีมีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์มากกว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งน่าจะเป็นเพราะโดยเฉลี่ยแล้วการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นชั้นเรียนที่มีขนาดเล็ก มีจำนวนนิสิตไม่มากนัก ลักษณะการเรียนรู้การสอนมักมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นระหว่างนิสิตด้วยกันเองและกับอาจารย์ อีกทั้งนิสิตระดับบัณฑิตศึกษายังต้องทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองซึ่งจำเป็นต้องมีการปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมอย่างค่อนข้างใกล้ชิด ความใกล้ชิดระหว่างนิสิตกับอาจารย์ผู้สอนจึงมีมากกว่าในการเรียนระดับปริญญาตรี ทำให้นิสิตมีโอกาสได้สัมผัสกับ “ตัวตนที่แท้จริง” ของอาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิตปริญญาตรีซึ่งมักได้สัมผัสกับอาจารย์ผู้สอนแบบห่างๆ ในชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่ ความใกล้ชิดเช่นนี้อาจทำให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาได้เห็นแง่มุมส่วนตัวของอาจารย์ในฐานะบุคคลคนหนึ่งซึ่งย่อมมีทั้งด้านที่ดีและไม่ดี อีกเหตุผลหนึ่งน่าจะเป็นเรื่องของวัยและสถานภาพทางสังคมที่ใกล้กันมากกว่าระหว่างนิสิตบัณฑิตศึกษากับอาจารย์ ความใกล้เคียงกันในด้านต่างๆ น่าจะส่งผลให้นิสิตบัณฑิตศึกษามีทัศนคติต่ออาจารย์ไม่สูงส่งเกินจริงเท่ากับในกรณีของนิสิตระดับปริญญาตรี แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้หมายความว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจะไม่มีความเคารพนับถือหรือศรัทธาในตัวอาจารย์

นอกจากนั้นนิสิตระดับปริญญาตรียังมีทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ มากกว่าในกรณีของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาด้วย ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นเพราะความใกล้ชิดระหว่างอาจารย์กับนิสิตนั่นเอง ความใกล้ชิดทำให้มีโอกาสสัมผัสกับอาจารย์ในแง่มุมที่หลากหลายทั้งคำพูด การกระทำ

ในขณะที่นิสิตระดับปริญญาตรีอาจจะมีโอกาสสัมผัสกับอาจารย์ผ่านทางคำพูดของอาจารย์เท่านั้น ทำให้นิสิตระดับปริญญาตรีตัดสินใจและประเมินค่าลักษณะด้านต่างๆ ของอาจารย์ผ่านการใช้ภาษาของอาจารย์มากกว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.**

กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.

ภาษาอังกฤษ

Allport, G. 1935. "Attitudes." in **A Handbook of Social Psychology Vol. II**, pp. 798-844. C. Murchison (ed.) Worcester, MA: Clark University Press.

Chanyam, N. 2002. **A Study of Language Attitude Toward Thai Dialects and Their Speakers: A Case Study of Four Campuses of Rajamangala Institute of Technology**. Unpublished Master's Thesis in Linguistics, Mahidol University.

Garrett, P. 2010. **Attitudes to Language**. Cambridge: Cambridge University Press.

Labov, William. 1966. **The Social Stratification of English in New York City**. Cambridge: Cambridge University Press.

Lambert, W., R. Hodgson, R. Gardner and S. Fillenbaum. 1960. "Evolutional reactions to spoken languages." **Journal of abnormal and social psychology** 60: 44-51.